

Міністерство освіти і науки України
ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний
педагогічний університет імені Григорія Сковороди»

Економічний вісник університету

Збірник наукових праць
учених та аспірантів

Випуск 49

<https://doi.org/10.31470/2306-546X-2021-49>

Заснований у 2006 році
Видається чотири рази на рік

Переяслав
2021

У збірнику опубліковані наукові статті з актуальних питань національної економіки України, розвитку підприємництва, аграрної економіки, функціонування фінансової системи та соціальної сфери.

Для наукових працівників, викладачів, студентів економічних спеціальностей, працівників фінансово-кредитних установ та підприємницьких структур.

Редакційна рада: Мармуль Л. О., докт. екон. наук (головний редактор);

Алексєєв І. В., докт. екон. наук; Гордей О. Д., докт. екон. наук; Горошкова Л. А., докт. екон. наук; Ігнатенко М. М., докт. екон. наук; Калюга Є. В., докт. екон. наук; Кириленко О. П., докт. екон. наук; Кужелєв М. О., докт. екон. наук; Лук'яненко І. Г., докт. екон. наук; Пасічний М. Д., докт. екон. наук; Петрук О. М., докт. екон. наук; Тропіна В. Б., докт. екон. наук; Череп А. В., докт. екон. наук; Чугунов І. Я., докт. екон. наук; Леваєва Л. Ю., канд. екон. наук; Макарчук І. М., канд. екон. наук; Малишко В. В., канд. екон. наук; Паламарчук О. М., канд. екон. наук; Рibaкова Т. О., канд. екон. наук; Слюсар С. Т., канд. екон. наук; Чабан Г. В., канд. екон. наук; Кучеренко С. Ю., канд. екон. наук (відп. секретар).

Міжнародна редакційна рада: В. Воронов докт. соц. наук (Латвія); А. Ігнасяк-Шульц докт. екон. наук (Польща); О. Ванкевич докт. екон. наук (Республіка Білорусь); О. Доріна докт. екон. наук (Республіка Білорусь); А. Левітська докт. екон. наук (Республіка Молдова); В. Меньшиков докт. соц. наук (Латвія); С. Полоник докт. екон. наук (Республіка Білорусь); М. Хітов докт. економіки (Болгарія); Т. Сорокіна докт. екон. наук (Республіка Білорусь); Т. Тетеринець канд. екон. наук (Республіка Білорусь); В. Юшчіус докт. соц. наук (Литва).

Рекомендовано до друку Вченою радою ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький ДПУ імені Григорія Сковороди». Протокол № 10 від 21 травня 2021 року.

Постановою президії ВАК України від 10 лютого 2010 р. № 1-05/1 збірник наукових праць «Економічний вісник університету» внесено до нового переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт з економічних наук на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук.

Наказом Міністерства освіти і науки України № 1021 від 7 жовтня 2015 р. відповідно до рішення Державної атестаційної колегії Міністерства освіти і науки України від 29 вересня 2015 року збірник наукових праць «Економічний вісник університету» перереєстровано як фахове наукове видання України, в якому можуть публікуватися результати дисертаційних робіт з економічних наук на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук.

Наказом Міністерства освіти і науки України № 1301 від 15 жовтня 2019 р. відповідно до рішення Атестаційної колегії Міністерства освіти і науки України від 15 жовтня 2019 року збірник наукових праць «Економічний вісник університету» внесений до Переліку наукових фахових видань України, категорія «Б».

Адреса редакційної колегії:

08400, м. Переяслав, вул. Сухомлинського, 30, к. 107.

Засновник та видавець: Державний вищий навчальний заклад «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди».

Художник обкладинки: Попенко О.В.

Коректор: Рibaкова Т.О.

Верстка: Сердюк А.В.

Підписано до друку 22 травня, 2021 року. Формат 60х84/8.

Папір офсет. №1.

Гарнітура тип Arial. Друк офсетний. Ум. др. арк. 27,09.

Обл.-вид. арк. 22,79. Наклад 100 примірників.

Державний вищий навчальний заклад «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди.

08400, обл. Київська, м. Переяслав, вул. Сухомлинського, 30.

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів видавничої справи

(реєстрація: серія КВ, №12268-1152 Р від 01.02.2007; перереєстрація: серія КВ, №21383-11183 ПР від 17.06.2015.)

Тел./факс +38 (04567) 5–66–71; 5–63–94; e-mail: ekon.dek@ukr.net

Сайт збірника наукових праць: <https://economic-bulletin.com>

Періодичне наукове видання «Економічний вісник університету»

зареєстроване в міжнародній базі даних періодичних видань:

ISSN 2306-546X (print)

ISSN 2414-3774 (online)

Key title: *Ekonomičnij visnik universitetu*

Abbreviated key title: *Ekon. visn. univ.*

Індексування і реферування: Україніка Наукова, Джерело.

Міжнародні інформаційні та наукометричні бази даних: Directory of Open Access Journals (DOAJ), ERIH PLUS, IDEAS/RePEc, Index Copernicus International (ICI), Central and Eastern European Online Library (CEEOL), Ulrich's Periodicals Directory (CISA), Google Scholar, Research Bible, Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського, Українські наукові журнали.

НАПРЯМИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМИ ФІНАНСАМИ**Чорновол А. О.**

Актуальність теми дослідження. В сучасних умовах розвитку суспільства відновлення збалансованого економічного зростання для підвищення рівня і якості життя населення є вагомим стратегічним пріоритетом системи управління державними фінансами. Досягнення зазначеного пріоритету передбачає реалізацію комплексу послідовних і взаємопов'язаних інституційних змін у системі державних фінансів, спрямованих на системне підвищення рівня конкурентоспроможності вітчизняної економіки, зниження її залежності від зовнішньої кон'юнктури.

Постановка проблеми. Вплив несприятливих зовнішніх та внутрішніх чинників на вітчизняну систему державних фінансів зумовив посилення макроекономічних диспропорцій, скорочення внутрішнього споживання і інвестицій. Зазначене актуалізувало питання адаптації системи управління державними фінансами до нових соціально-економічних умов розвитку країни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика підвищення якісного рівня системи управління державними фінансами розкривається в багатьох наукових дослідженнях вітчизняних та зарубіжних вчених: Дж. Кейнса, П. Самуельсона, Дж. Стігліца, С. Кучеренко, Л. Леваєвої, Л. Лисяк, І. Лук'яненко, Л. Мармоль, В. Макогон, В. Федосова, І. Чугунова та інших.

Виділення недосліджених частин загальної проблеми. Нова хвиля негативних зовнішніх та внутрішніх чинників, зокрема пандемія COVID-19 погіршує можливості швидкого відновлення економіки України. На тлі рецесії перспективи економічного зростання представляються складними. Зберігається високий рівень невизначеності щодо стійкості та стабільності системи державних фінансів. У зв'язку з цим вагомим завданням є оперативна реалізація адаптивних заходів системи управління державними фінансами спрямованих на активізацію нових факторів економічного зростання. Необхідно забезпечити збалансований економічний розвиток за рахунок підвищення рівня факторної продуктивності, підвищення ефективності застосування фінансово-бюджетного інструментарію, вдосконалення інституційної структури системи державних фінансів.

Постановка завдання, мети дослідження. Завданнями дослідження є: обґрунтувати роль системи управління державними фінансами в активізації темпів економічного зростання країни в умовах посилення впливу негативних внутрішніх та зовнішніх чинників; визначити особливості системи управління державними фінансами; здійснити аналіз та оцінку операцій сектору загального державного управління України. Метою дослідження є розкриття векторів розвитку системи управління державними фінансами в сучасних умовах.

Метод або методологія проведення дослідження. Для досягнення мети статті застосовано комплекс загальнонаукових і спеціальних методів: теоретичного узагальнення і порівняння; системний; порівняльного аналізу; наукового абстрагування.

Викладення основного матеріалу (результати роботи). Розкрито роль системи управління державними фінансами в активізації темпів економічного зростання країни в умовах посилення впливу негативних внутрішніх та зовнішніх чинників. Визначено особливості системи управління державними фінансами. Здійснено аналіз та оцінку операцій сектору загального державного управління України. Розкрито вектори розвитку системи управління державними фінансами в сучасних умовах.

Галузь застосування результатів. Результати дослідження можуть бути використані в процесі реформування системи управління державними фінансами.

Висновки відповідно до статті. Управління державними фінансами на якісно новому рівні в умовах посилення негативних зовнішніх та внутрішніх чинників, зокрема пандемії COVID-19 забезпечить макроекономічну стабільність в країні за рахунок поєднання інструментарію складових системи державного управління. Ефективна система управління державними фінансами дозволить створити умови для економічного зростання країни.

Ключові слова: система управління державними фінансами, державні фінанси, фінансово-бюджетна політика, сектор загального державного управління, доходи, видатки.

НАПРАВЛЕНИЯ РАЗВИТИЯ СИСТЕМЫ УПРАВЛЕНИЯ ГОСУДАРСТВЕННЫМИ ФИНАНСАМИ**Чорновол А. А.**

Актуальность темы исследования. В современных условиях развития общества восстановления сбалансированного экономического роста для повышения уровня и качества жизни населения является весомым стратегическим приоритетом системы управления государственными финансами. Достижения указанного приоритета предусматривает реализацию комплекса последовательных и взаимосвязанных институциональных изменений в системе государственных финансов направленных на системное повышение уровня конкурентоспособности отечественной экономики, снижение ее зависимости от внешней конъюнктуры.

Постановка проблемы. Влияние неблагоприятных внешних и внутренних факторов на отечественную систему государственных финансов обусловило усиление макроэкономических

диспропорцій, скорочення внутрішнього споживання та інвестицій. Указанне актуалізувало питання адаптації системи управління державними фінансами в нових соціально-економічних умовах розвитку країни.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблематика підвищення якості рівня системи управління державними фінансами розкривається в багатьох наукових дослідженнях вітчизняних та зарубіжних учених: Дж. Кейнса, П. Самуельсона, Дж. Стигліца, С. Кучеренко, Л. Леваєвої, Л. Лисяк, І. Лук'яненко, Л. Мармоль, В. Макогон, В. Федосова, І. Чугунова та інших.

Виділення не досліджених частин загальної проблеми. Нова хвиля негативних зовнішніх та внутрішніх факторів, зокремові пандемія COVID-19 погіршує можливості відновлення економіки України. На фоні рецесії перспективи економічного зростання стають складними. Зберігається високий рівень неопределенності відносно стійкості та стабільності системи державних фінансів. В зв'язі з цим важливою задачею є оперативна реалізація адаптивних заходів системи управління державними фінансами, спрямованих на активізацію нових факторів економічного зростання. Необхідно забезпечити збалансоване економічне розвиток за рахунок підвищення рівня факторного виробництва, ефективності застосування фінансово-бюджетного інструментарію, вдосконалення інституційної структури системи державних фінансів.

Постановка задачі, цілі дослідження. Задачами дослідження є: обґрунтувати роль системи управління державними фінансами в активізації темпів економічного зростання країни в умовах посилення впливу негативних внутрішніх та зовнішніх факторів; визначити особливості системи управління державними фінансами; здійснити аналіз та оцінку операцій сектору загального державного управління України. Метою дослідження є розкриття векторів розвитку системи управління державними фінансами в сучасних умовах.

Метод або методологія проведення дослідження. Для досягнення цілей статті застосовано комплекс загальнонаукових та спеціальних методів: теоретичного узагальнення та порівняння; системний; порівняльний аналіз; наукове абстрагування.

Изложение основного материала (результаты работы). Розкрито роль системи управління державними фінансами в активізації темпів економічного зростання країни в умовах посилення впливу негативних внутрішніх та зовнішніх факторів. Визначено особливості системи управління державними фінансами. Здійснено аналіз та оцінку операцій сектору загального державного управління України. Розкрито вектори розвитку системи управління державними фінансами в сучасних умовах.

Область применения результатов. Результати дослідження можуть бути використані в процесі реформування системи управління державними фінансами.

Выводы соответствия со статьей. Управління державними фінансами на якісному рівні в умовах посилення негативних зовнішніх та внутрішніх факторів, зокремові пандемії COVID-19 забезпечить макроекономічну стабільність в країні за рахунок поєднання інструментарію, що складає систему державного управління. Ефективна система управління державними фінансами дозволить створити умови для економічного зростання країни.

Ключевые слова: система управління державними фінансами, державні фінанси, фінансово-бюджетна політика, сектор загального державного управління, доходи, витрати.

DIRECTIONS OF DEVELOPMENT OF THE PUBLIC FINANCE MANAGEMENT SYSTEM

Chornovol Alla

Relevance of the research topic. In modern conditions of society development, the restoration of balanced economic growth to improve the standard and quality of life of the population is an important strategic priority of the public financial management system. Achieving this priority involves the implementation of a set of consistent and interconnected institutional changes in the public finance system, aimed at systematically increasing the level of competitiveness of the domestic economy, reducing its dependence on external conditions.

Formulation of the problem. The impact of adverse external and internal factors on the domestic public finance system has led to increasing macroeconomic imbalances, reduced domestic consumption and investment. This highlighted the issue of adapting the public financial management system to the new socio-economic conditions of the country's development.

Analysis of recent research and publications. The problem of improving the quality of public finance management system is revealed in many scientific studies of domestic and foreign scientists: J. Keynes, P. Samuelson, J. Stiglitz, S. Kucherenko, L. Levaeva, L. Lysyak, I. Lukyanenko, L. Marmul, V. Makogon, V. Fedosov, I. Chugunov and others.

Selection of unexplored parts of the general problem. A new wave of negative external and internal factors, in particular the COVID-19 pandemic, is exacerbating Ukraine's rapid economic recovery. Against the background of the recession, the prospects for economic growth are difficult. There is a high level of uncertainty about the stability and stability of the public finance system. In this regard, an important task is the rapid implementation of adaptive measures of the public financial management system aimed at activating new factors of economic growth. It is

necessary to ensure balanced economic development by increasing the level of factor productivity, increasing the efficiency of financial and budgetary tools, improving the institutional structure of the public finance system.

Problem statement, research goals. *The objectives of the study are: to substantiate the role of public financial management in enhancing the country's economic growth in terms of increasing the impact of negative internal and external factors; identify the features of the public finance management system; to analyze and evaluate the operations of the general government sector of Ukraine. The aim of the study is to reveal the vectors of development of the public financial management system in modern conditions.*

Method or methodology of the study. *To achieve the goal of the article, a set of general scientific and special methods was used: theoretical generalization and comparison; systemic; comparative analysis; scientific abstraction.*

Presentation of the main material (results of work). *The role of the public financial management system in intensifying the pace of economic growth of the country in the conditions of increasing influence of negative internal and external factors is revealed. The peculiarities of the public finance management system are determined. The analysis and assessment of operations of the general government sector of Ukraine is carried out. The vectors of development of the public finance management system in modern conditions are revealed.*

Field of application of results. *The results of the study can be used in the process of reforming the public financial management system.*

Conclusions in accordance with the article. *Public finance management at a qualitatively new level in the context of increasing negative external and internal factors, in particular the COVID-19 pandemic will ensure macroeconomic stability in the country through a combination of tools of the public administration system. An effective public financial management system will create conditions for the country's economic growth.*

Key words: *public finance management system, public finance, financial and budgetary policy, general government sector, revenues, expenditures.*

JEL Classification: *G18, H00, H60*

Актуальність теми дослідження. В сучасних умовах система управління державними фінансами спрямована на підвищення рівня конкурентоспроможності вітчизняної економіки, зниження її залежності від зовнішньоекономічної кон'юнктури, відновлення економічного зростання та підвищення рівня і якості життя населення. Для досягнення цих цілей необхідний перехід на інноваційний шлях розвитку, обґрунтована трансформація вітчизняної економіки супроводжувана посиленням адресного захисту вразливих категорій громадян, при неодмінному дотриманні базових умов фінансово-бюджетної політики: забезпечення макроекономічної збалансованості, стримування інфляційних процесів та зниження рівня інфляції; недопущення зростання частки дефіциту бюджету та державного боргу не більше відповідно 3% та 60% у ВВП.

Невизначеність зовнішніх параметрів розвитку актуалізує питання підвищення гнучкості вітчизняної системи управління державними фінансами для адаптації до зовнішніх шоків і ефективного розподілу фінансових ресурсів. Разом з цим, реалізація заходів у сфері управління державними фінансами повинна базуватись на принципах: системності, комплексності, оперативності прийняття рішень, відповідальності органів державного управління за досягнуті кінцеві результати; відкритості та прозорості діяльності суб'єктів системи управління державними фінансами.

Ступінь дослідження даної проблеми вченими. Серед вагомих досліджень зарубіжних вчених щодо розвитку системи управління державними фінансами слід назвати праці: Дж. Кейнса, П. Самуельсона, Дж. Стігліца [1-3]. Питанням управління державними фінансами, взаємоузгодженості складових системи державних фінансів присвячено праці вітчизняних вчених: С. Кучеренко [4], Л. Леваєвої [4-5], Л. Лисяк [6], І. Лук'яненко [7], Л. Мармуль [5], В. Макогон [8-9], В. Федосова [10], І. Чугунова [8] та інших. Разом з тим, на даному етапі, вагомим завданням є подальший розвиток системи управління державними фінансами.

Метою дослідження є розкриття векторів розвитку системи управління державними фінансами в сучасних умовах.

Завдання дослідження. Для досягнення зазначеної мети поставлено такі завдання: обґрунтувати роль системи управління державними фінансами в активізації темпів економічного зростання країни в умовах посилення впливу негативних внутрішніх та зовнішніх чинників; визначити особливості системи управління державними фінансами; здійснити аналіз та оцінку операцій сектору загального державного управління України. Метою дослідження є розкриття векторів розвитку системи управління державними фінансами в сучасних умовах.

Методи дослідження. Для досягнення мети статті застосовано комплекс загальнонаукових і спеціальних методів: методи теоретичного узагальнення і порівняння застосовано при розкритті ролі системи управління державними фінансами в активізації темпів економічного зростання країни в умовах посилення впливу негативних внутрішніх та зовнішніх чинників; системний метод використано при розкритті особливостей системи управління державними фінансами; порівняльного аналізу – для аналізу та оцінки операцій сектору загального державного управління; метод наукового абстрагування – розкриті векторів розвитку системи управління державними фінансами.

Результати дослідження. Модернізація системи управління державними фінансами необхідна для швидкої адаптації та підвищення рівня фінансово-бюджетної стійкості до мінливих зовнішніх і внутрішніх умов. На даний час, з метою забезпечення макроекономічної стабільності вітчизняна система управління державними фінансами спрямована на здійснення реформ, які відбуваються поетапно з урахуванням особливостей розвитку сектору загального державного управління (табл. 1).

Таблиця 1. Операції сектору загального державного управління

	Доходи		Видатки		Дефіцит (-) / профіцит (+)
	млрд.грн.	% у ВВП	млрд.грн.	% у ВВП	млрд.грн.
2000	59,8	34,0	60,8	34,5	-1,0
2001	72,6	34,4	74,1	35,1	-1,5
2002	86,2	36,8	84,9	36,3	1,3
2003	103,5	37,3	103,8	37,4	-0,3
2004	130,1	36,4	142,9	40,0	-12,9
2005	186,2	40,7	192,4	42,1	-6,2
2006	237,6	42,1	243,3	43,1	-5,7
2007	307,6	41,0	313,4	41,7	-5,8
2008	415,8	42,0	434,0	43,8	-18,3
2009	388,6	41,0	444,3	46,9	-55,7
2010	453,1	40,4	525,4	46,9	-72,3
2011	559,7	41,5	594,1	44,0	-34,4
2012	629,0	43,1	687,2	47,1	-58,3
2013	636,4	41,8	699,2	45,9	-62,8
2014	642,0	40,5	717,6	45,2	-75,6
2015	842,4	42,4	875,5	44,0	-33,2
2016	919,4	38,5	971,1	40,7	-51,7
2017	1202,5	40,3	1243,8	41,7	-41,3
2018	1417,7	39,8	1492,8	41,9	-75,1
2019	1569,0	39,4	1653,6	41,6	-84,5
2020 (I-III квартал)	1191,0	42,3	1265,4	44,6	-74,1

Джерело: складено та розраховано за даними <https://www.minfin.gov.ua/>

За 2000-2019 роки в середньому доходи сектору загального державного управління склали 542,96 млрд. грн., їх часта у ВВП – 39,36%; видатки – 577,71 млрд. грн., їх частка у ВВП – 42,00%. З метою підвищення ефективності сектору загального державного управління необхідним є зміщення акцентів з поточного наповнення Державного бюджету України та місцевих бюджетів, фондів загальнообов'язкового державного соціального та пенсійного страхування на стратегічне забезпечення створення умов для посилення ділової активності в країні. Вагомим пріоритетом щодо підвищення ефективності сектору загального державного управління є застосування секторальної системи надання державної фінансової підтримки, яка буде спрямовуватись на стратегічні цілі розвитку.

Вагомими завданнями є удосконалення системи державного прогнозування та планування. Зазначене дозволить забезпечити адаптацію системи управління державними фінансами до швидко мінливого зовнішнього середовища і проведення найбільш ефективної фінансово-бюджетної політики. Гнучка система державних прогнозних і планових документів дозволить оперативно вживати необхідні заходи реагування на макро- і мікрорівнях при істотних коливаннях внутрішніх і зовнішніх факторів. Удосконалена система державного прогнозування і планування дозволить підвищити ефективність управління коштами сектору державного управління на основі координації пріоритетів соціально-економічного розвитку і фінансово-бюджетної політики в рамках реалізації державних програм. Доцільним є створення ефективної системи формування середньострокових макроекономічних прогнозів та щорічне затвердження середньострокових фінансових планів щодо державного та місцевих бюджетів з встановленням граничних обсягів фінансування.

Фінансово-бюджетна політика має бути спрямована на забезпечення стійкості та збалансованості бюджетної системи, підвищення ефективності управління державними фінансами. Досягнення бюджетної стійкості і збалансованості передбачає оптимізацію витрат державного та місцевих бюджетів, їх фінансування в межах наявних доходів. Разом з цим, досягнення бюджетної збалансованості можливо забезпечити шляхом розробки ефективної системи управління коштами державних позабюджетних фондів, а також вдосконалення механізмів управління державним боргом. З урахуванням можливостей бюджету доцільно поетапно збільшувати видатки на освіту та охорону здоров'я. Акценти бюджетного процесу доцільно змістити та посилити від управління бюджетними витратами до управління результатами бюджетних програм і контролю за ефективністю їх виконання, а також раціонального використання бюджетних коштів. Заходи в сфері бюджетно-податкової політики доцільно спрямовувати на підтримку оптимального рівня податкового навантаження на економіку. Доцільним є послідовне скорочення податкових пілг, вдосконалення податкового адміністрування і розвитку електронного обслуговування платників податків.

Вагомим завданням з метою удосконалення системи управління державними фінансами є забезпечення взаємоузгодженості бюджетної та грошово-кредитної політики. Основною метою грошово-кредитної політики має стати забезпечення сталого уповільнення інфляції як найважливішої умови для стійкого і збалансованого розвитку економіки країни. У середньостроковій перспективі доцільним є перехід грошово-кредитної політики до режиму інфляційного таргетування. Ставка рефінансування може стати вагомим інструментом регулювання

рівня процентних ставок на грошовому ринку, основою для встановлення процентних ставок по операціях надання ліквідності банкам. Також, вагомим завданням залишається нарощування золотовалютних резервів і підтримка їх на безпечному рівні. Зазначене поряд з іншими заходами створить умови до поступового зниження процентних ставок в економіці і росту доступності комерційного кредитування.

Для забезпечення фінансової стійкості пенсійної системи та соціально прийнятного рівня пенсійних виплат з урахуванням фінансових можливостей держави необхідно продовжувати роботу щодо адаптації пенсійної системи до постійно змінюваних економічних та демографічних умов. Підтримці купівельної спроможності доходів пенсіонерів будуть сприяти: індексація пенсій з урахуванням зростання середньомісячної заробітної плати працівників в межах коштів бюджету пенсійного фонду. Крім того, для надання дієвої матеріальної підтримки найбільш вразливих верств населення доцільно забезпечити: вдосконалення системи державної адресної соціальної допомоги з урахуванням оцінки потреб населення з метою підвищення доступності окремих видів допомоги, спрощення порядку її надання; створення сприятливих умов для народження і виховання дітей. Для розвитку соціального обслуговування та підвищення якості соціальних послуг доцільним є: впровадження в практику надання послуг супроводжуваного проживання; розвиток нормативно-правової бази по соціальному обслуговуванню населення, включаючи впровадження нових форм життєустрою непрацездатних громадян. Подальший розвиток системи соціального захисту населення за допомогою підвищення ефективності політики зайнятості, поліпшення умов і охорони праці.

Підвищення ефективності діяльності органів державного управління передбачає оптимізацію функцій органів державного управління, перехід на корпоративні принципи управління; підвищення рівня відповідальності органів місцевого самоврядування; розширення переліку державних послуг для громадян з використанням електронних дистанційних форм. Доцільним є здійснення повноцінного аудиту функцій і завдань органів державного управління, визначення системи ключових показників ефективності для оцінки їх діяльності. Підвищення якості надання державних послуг передбачає впровадження принципів електронного уряду шляхом переведення всіх адміністративних процедур в електронний формат, розвиток загальнодержавної автоматизованої інформаційної системи.

Висновки. Управління державними фінансами на якісно новому рівні в умовах посилення негативних зовнішніх та внутрішніх чинників, зокрема пандемії COVID-19 забезпечить макроекономічну стабільність в країні за рахунок поєднання інструментарію складових системи державного управління. Ефективна система управління державними фінансами дозволить створити умови для економічного зростання країни. Розвиток системи управління державними фінансами передбачає: зміщення акцентів з поточного наповнення бюджетів різних рівнів, фондів загальнообов'язкового державного соціального та пенсійного страхування на стратегічне забезпечення створення умов для посилення ділової активності в країні; застосування секторальної системи надання державної фінансової підтримки, яка буде спрямовуватись на стратегічні цілі розвитку країни; удосконалення системи державного прогнозування та планування; створення ефективної системи формування середньострокових макроекономічних прогнозів та щорічне затвердження середньострокових фінансових планів щодо державного та місцевих бюджетів з встановленням граничних обсягів фінансування; оптимізацію витрат державного та місцевих бюджетів, їх фінансування в межах наявних доходів; розробки ефективної системи управління коштами державних позабюджетних фондів; удосконалення механізму управління державним боргом; зміщення акцентів від управління бюджетними витратами до управління результатами бюджетних програм і контролю за ефективністю їх виконання; удосконалення системи податкового адміністрування; забезпечення взаємоузгодженості бюджетної та грошово-кредитної політики, сталого уповільнення інфляції як найважливішої умови для стійкого і збалансованого розвитку економіки країни; адаптації пенсійної системи до постійно змінюваних економічних та демографічних умов; оптимізацію функцій органів державного управління та підвищення рівня їх відповідальності за формування та реалізацію фінансово-бюджетної політики; розширення переліку державних послуг для громадян з використанням електронних дистанційних форм.

Список використаних джерел

1. Кейнс Дж. М. *Общая теория занятости, процента и денег*; пер. с англ. М.: Либроком, 2017. 352 с.
2. Самуэльсон П. Э., Нордхаус В. Д. *Экономика*. 19-е изд.; пер. с англ. М.: Вильямс, 2015. 1360 с.
3. Стиглиц Дж. *Цена неравенства. Чем расслоение общества грозит нашему будущему*; пер. с англ. М.: Эксмо, 2016. 512 с.
4. Кучеренко С. Ю., Леваєва Л. Ю. *Аналіз доходів та видатків державного бюджету України. Економічний вісник університету*. 2016. Вип. 31(1). С. 252-262.
5. Мармуль Л. О., Леваєва Л. Ю. *Методологічні засади структурної модернізації регіональної економіки. Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 17-18. С. 5-9.
6. Лисяк Л., Биков Б., Кушнір А. *Зміщення фінансового потенціалу об'єднаних територіальних громад в умовах бюджетної децентралізації. Науковий погляд: економіка та управління*. 2020. №4 (70). С. 84-89.
7. Лук'яненко І. Г. *Моделювання впливу змін фіскальної політики на економіку України. Бізнес Інформ*. 2012. № 4. С. 201-204.
8. Chugunov I., Makohon V. *Budgetary projection in the system of financial and economic regulation of social processes*. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2020. V. 6. N 1. pp. 130-135.

9. Макогон В. Д. Пріоритети сучасної бюджетної політики України. Вісник КНТЕУ. 2011. № 3. С. 50–57.
10. Федосов В., Юхименко П. Інституціональне середовище та його вплив на формування і використання бюджетних ресурсів держави. Ринок цінних паперів України. 2018. N 1-2. С. 3-14.
11. Закон України «Про Державний бюджет України на 2020 рік» від 14.11.2019 № 294-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/294-20/ed20200403#Text>.

References

1. Kejns, Dzh. M. (2017). *Obshhaya teoriya zanyatosti, procenta y' deneg* [The general theory of employment, interest and money]. Moscow: Ly'brokom. 352 p. [in Rus].
2. Samuel'son, P. E., Nordkhaus, V. D. (2015). *Ekonomyka* [Economics]. 19nd ed. (Trans.). Moscow: Vyl'yams [in Rus].
3. Sty'gly'cz, Dzh. (2016). *Cena neravenstva. Chem rassloeny'e obshhestva grozy't nashemu budushhemu* [The price of inequality. How does the stratification of society threaten our future]. (Trans.). Moscow: Éksmo. 512 p [in Rus.].
4. Kucherenko S. Yu., Levaieva L. Yu. (2016). *Analiz dokhodiv ta vydatkiv derzhavnoho biudzhetu Ukrainy* [Institutional environment and its impact on the formation and use of state budget resources]. *Ekonomichnyi visnyk universytetu*, 31(1). 252-262.
5. Marmul L. O., Levaieva L. Yu. (2020). *Metodolohichni zasady strukturnoi modernizatsii rehionalnoi ekonomiky* [Methodological principles of structural modernization of the regional economy]. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, 17-18. 5-9. [in Ukr].
6. Lysiak L., Bykov B., Kushnir A. (2020). *Zmitsnennia finansovoho potentsialu obiednanykh terytorialnykh hromad v umovakh biudzhethoi detsentralizatsii* [Strengthening the financial potential of united territorial communities in the conditions of budget decentralization. Scientific view: economics and management]. *Naukovyi pohliad: ekonomika ta upravlinnia*, 4 (70). 84-89.
7. Lukianenko I. H. (2012). *Modeliuvannia vplyvu zmin fiskalnoi polityky na ekonomiku Ukrainy* [Modeling the impact of changes in fiscal policy on the economy of Ukraine]. *Bizness Inform*, 4. 201–204. [in Ukr].
8. Chugunov, I. Ya. Makohon V. D. (2020). *Budgetary projection in the system of financial and economic regulation of social processes*. *Baltic Journal of Economic Studies*, 6/1. 130-135. [in Eng.].
9. Makohon V. D. (2011). *Priorytety suchasnoi biudzhethoi polityky Ukrainy*. [Priorities of modern budget policy of Ukraine]. *Visnyk KNTEU*, 3. 50–57. [in Ukr].
10. Fedosov V., Yukhymenko P. (2018). *Instytutsionalne seredovyshe ta yoho vplyv na formuvannia i vykorystannia biudzhethnykh resursiv derzhavy* [Institutional environment and its impact on the formation and use of state budget resources]. *Rynok tsinnykh paperiv Ukrainy*, 1-2. 3-14. [in Ukr].
11. *Zakon Ukrainy «Pro Derzhavnyi biudzheth Ukrainy na 2020 rik» vid 14.11.2019 № 294-IX* [Law of Ukraine «On the State Budget of Ukraine for 2020» dated 14.11.2019 № 294-IX]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/294-20/ed20200403#Text> [in Ukr.].

ДАНІ ПРО АВТОРА

Чорновол Алла Олегівна, доктор економічних наук, доцент, завідувач кафедри фінансів та банківської справи Чернівецького торговельно-економічного інституту Київського національного торговельно-економічного університету
ORCID: 0000-0001-5155-7317
Researcher ID: P-2941-2016

ДАННЫЕ ОБ АВТОРЕ

Чорновол Алла Олеговна, доктор экономических наук, доцент, заведующий кафедрой финансов и банковского дела Черновицкого торгово-экономического института Киевского национального торгово-экономического университета
e-mail: alla_trufen@ukr.net

DATA ABOUT THE AUTHOR

Chornovol Alla, Doctor of Economics, Full Professor, Chernivtsi Institute of Trade and Economics of Kyiv National University of Trade and Economics, Ukraine
e-mail: alla_trufen@ukr.net

Подано до редакції 11.03.2021
Прийнято до друку 03.04.2021

ЗМІСТ

Економіка знань, інноваційна економіка

ВАНКЕВИЧ О. В., КАЛИНОВСЬКА І. М., ЗАЙЦЕВА О. В. Методичні аспекти аналізу сезонних змін ринку праці, що базуються на технологіях штучного інтелекту	7
МА МІН. Світовий телекомунікаційний ринок і цифрова трансформація економіки Республіки Білорусь	15
ПАЛАМАРЧУК О. М., КЛІМЕНКО І. М. Інноваційне підприємництво і цифровий бізнес: розвиток та зміни в управлінні	21
РІППА М. Б., РІППА С. П. «ФІНТЕХ» як цифровий вимір сталого розвитку	30
СТУДІНСЬКИЙ В. А., ЩИПСЬКА Т. П. Економічні та організаційні засади удосконалення діяльності педагога в системі професійної (професійно-технічної) освіти України	36
ГОРОШКОВА Л. А., ХАРАГІРЛО В. Є., ХЛОБИСТОВ Є. В. Моделювання механізмів узгодження інтересів сторін у процесі підвищення кваліфікації педагогів професійної освіти	42
ШКУТЬКО О. М. Цифровізація світового ринку послуг: специфіка і наслідки	50

Економіка та управління

ДЕЙНЕКО Л. В., ЦИПЛИЦЬКА О. О. Промисловий розвиток у забезпеченні регіональної інклюзії	59
МЕНЬШИКОВ В. В., РУЖА О. П. Підприємницький потенціал студентів	70
ШЕСТАКОВА К. В., КАРПЕНКО О. М. Управління промисловим розвитком країни: теоретичні аспекти та інструментарій	81
КАРПЕНКО В. М., ЮАНЬ ХУНХАО. Економічні інструменти інтеграції альтернативної енергетики в енергосистему Китаю	87
КУЧЕРЕНКО С. Ю., ЛЕВАЄВА Л. Ю., ПРИПУТА Н. В. Аналіз тенденцій розвитку сфери послуг в економіці України	96
МАРМУЛЬ Л. О., КУЧЕРЕНКО М. А. Актуальні питання обліку амортизації необоротних активів	108
ЗАКЛЕКТА О. І., МОЧУК О. Б. Сучасний стан поведінки із побутовими відходами: світовий досвід та українські реалії	112
ТІРБАХ Л. В., ЧАБАН Г. В. Професійна нерівність та гендерні особливості на ринку праці	120

Економічна теорія

ШЕЛУДЬКО Е. І., ЗАВГОРОДНЯ М. Ю. Інструменти і методи проведення дофорсайтних досліджень економіки України	127
ВАРНАЛІЙ З. С. Соціальна підсистема економічної безпекології	140
МАКОГОН В. Д. Фіскальна політика як складова економічного розвитку	149
СПИС Б. О. Вплив факторів анонімності, можливості покарання та величини винагороди на економічну поведінку гравців у грі Ультиматум	155
ХІТОВ М. М. Тенденції в світовій економіці у контексті глобальної дефляційної кризи моделі розвитку після 2007 року	162

Фінанси, грошовий обіг та кредит

КРИСТІАН ІВАНОВ. Букмекерський та лотерейний бізнес – політика, податки і переваги	174
ТРОПІНА В. Б., КЛИМЕНКО А. М. Податки у формуванні фінансового ресурсу територіальних громад: Україна та ЄС	181
МАЛИШКО В. В., МАКАРЧУК І. М., ДЕМ'ЯНЕНКО Л. О. Аналіз формування і використання фінансових ресурсів місцевих бюджетів	188
НАСІБОВА О. В. Діджитал-технології фінансового забезпечення соціальної сфери	200
ПЕРЧУК О. В. Підвищення якості та ефективності бюджетних соціальних видатків в системі управління публічними фінансами	208
ЧОРНОВОЛ А. О. Напрями розвитку системи управління державними фінансами	216